

TREKKING
& HIKING

DENIS PERILLI

CORTINA D'AMPEZZO

36 TRAS HIKINGOWYCH

Bezdroža

ERGO
HESTIA

Tytuł oryginalny: *Escursioni a Cortina e Misurina*

Tłumaczenie z j. włoskiego: Marta Starosolska, Andrzej Starosolski

Adiustacja i korekta: Artur Figarski

Projekt składu i skład: Sabina Suchy

Projekt okładki: Sabina Suchy

Fotografia na pierwszej stronie okładki: Shutterstock

Fotografie w książce pochodzą z archiwum Autora, o ile nie zaznaczono inaczej.

Kartografia: 4Land

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Jacek Włodarczyk Book Marketing Research Sp. z o.o.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: bezdroza@bezdroza.pl

WWW: <http://bezdroza.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://bezdroza.pl/user/opinie/bethca>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie I, 2022

ISBN: 978-83-283-6982-5

© Idea Montagna Editoria e Alpinismo, 2016, 2021

Polish edition copyright © 2022 by Helion S.A.

Printed in Poland.

DENIS PERILLI

CORTINA

D'AMPEZZO

36 TRAS HIKINGOWYCH

TŁUMACZENIE MARTA STAROSOLSKA, ANDRZEJ STAROSOLSKI

Kup książkę

Poleć książkę

WSTĘP

W dzisiejszych czasach pisanie przewodnika górskiego może wydawać się dość ryzykownym wyzwaniem, ponieważ w minionych latach wydano liczne pozycje o tej tematyce, ale także dlatego, że w erze Internetu właściwie wszędzie możemy znaleźć informacje o czasach przejścia, przewyższeniach i trudnościach niemal każdej trasy. Próba wydania przewodnika po Dolomitach, i to po rejonach tak turystycznie rozwiniętych, jak Cortina i Misurina, wydaje się być pomysłem nie tyle chybionym, co szalonym. Być może w wielu przypadkach to wszystko prawda, ale nie możemy powiedzieć tego samego o przewodnikach autorstwa Denisa Perillego, który przez ostatnie lata przyzwyczał nas, dzięki wydawnictwu Idea Montagna, do książek o nietuzinkowym charakterze i treści. Przewodniki te nie są suchym zestawem danych, a mają charakter podróży odkrywającej specyfikę, cechy morfologiczne, a także historyczno-kulturowe opisywanego regionu. Proponowane trasy następują po sobie według porządku logicznego, który nie jest związany z trudnościami technicznymi. Zamysł jest bowiem zupełnie inny: potrzeba dogłębnego poznania wyjątkowości danego miejsca, góry lub obszaru. Zaopatrzone w skrupulatne opisy dostarczają szczegółowych informacji o tym co zobaczymy, w myśl założenia, że wyprawa w góry powinna mieć charakter nieśpiesznej i świadomej podróży. Zatrzymanie się, aby dostrzec to, co nas otacza, posiadanie właściwych narzędzi pozwalających rozróżnić elementy natury składające się na krajobraz, jaki mamy przed swoimi oczami, takie właśnie są finalne cele tego przewodnika, aby wycieczka w góry stała się doświadczeniem, które pozostanie na długo w pamięci. Poznać oznacza zatem móc zrozumieć lepiej, jak ważne i równocześnie jak delikatne są tereny górskie, a szczególnie obszar Dolomitów, z ich unikatowym na skalę światową pięknem i zarazem nadmiernym wykorzystaniem przez turystykę, z wielowiekowymi tradycjami i kulturą tutejszych mieszkańców, a zarazem współczesnym modelem rozwoju, za sprawą którego miejsca te w ciągu ostatnich dekad zmieniły się diametralnie. Cortina d'Ampezzo – „perła Dolomitów”, stała się na przestrzeni lat wyjątkową ikoną turystyki dla elit, przyciągając każdego roku miliony gości urzeczonych pięknem kotliny otoczonej niespotykaną liczbą wspaniałych szczytów. Dość powiedzieć, że Cortina była areną Mistrzostw Świata w Narciarstwie Alpejskim w 2021 r., a także będzie gospodarzem najbliższych Zimowych Igrzysk Olimpijskich w 2026 r. Jednak Denis Perilli swoim przewodnikiem chce pokazać zupełnie inną Cortinę, mniej widoczną, intymniejszą, taką, która być może zawiera w sobie prawdziwą kwintesencję tej części gór, wraz z jej licznymi cudami przyrody, które mogą dostrzec tylko ciekawe oczy idącego wolnym krokiem wędrowca.

Simone Papuzzi
Rzecznik CAI Veneto

Kup książkę

Poleć książkę

SPIS TREŚCI

INFORMACJE PRAKTYCZNE

KOTLINA AMPEZZO I MISURINA.....	16
JAK KORZYSTAĆ Z PRZEWODNIKA	20
ODPOWIEDZIALNE CHODZENIE PO GÓRACH.....	23
W RAZIE NAGŁEGO WYPADKU: JAK WEZWAĆ POMOC.....	24
DOJAZD.....	25
POMOCNE INFORMACJE	27
BIBLIOGRAFIA.....	29
MAPY	29
PODZIĘKOWANIA	30
UWAGI	31

KOTLINA AMPEZZO

1 JEZIORO LAGO DI FEDÈRA.....	48
Historia schroniska Croda da Lago.....	55
2 PĘTLA WOKÓŁ CRODA DA LAGO.....	56
Ladynowie.....	61
3 PĘTLA WOKÓŁ LASTOI DE FORMIN	62
Dawna rafa koralowa	67
4 KOTLINA MONDEVAL.....	68
Człowiek z Mondeval.....	75
5 MONTE CERNERA	76
Mur Muraglia Giau	79
6 NUVOLAU.....	82
Najstarsze schronisko w Dolomitach	85
7 CINQUE TORRI I PĘTLA WOKÓŁ AVERAU.....	88
Wiewiórki z Cortiny (Scoiattoli di Cortina).....	91
8 PĘTLA WOKÓŁ CINQUE TORRI	94
Krzyżodziób	99
9 PĘTLA WOKÓŁ SASS DE STRIA	100
Jarząb pospolity.....	105
10 PĘTLA WOKÓŁ SETTSASS.....	106
Jezioro Lago di Valparola, I wojna światowa	111

11	ALPE DI SOTECÒRDES	114
	Alpinizm w masywie Tofane.....	119
12	VALÒN DE TOFANA.....	120
	Agazon - towarzysz podróży ciekawski, inteligentny i hałaśliwy	127
13	PĘTLA WOKÓŁ TOFANA DI ROZES.....	128
	Ferrata Scala del Meneghel	133
14	PĘTLA WOKÓŁ COL DEI BOS.....	134
	Wojna w sztolniach.....	139
15	PĘTLA WOKÓŁ GRAN LAGAZUOI.....	140
	Dolomit główny	145
16	WODOSPADY CASCATE DI FANES	148
	Sieć rzeczna w rejonie Doliny Ampezzo.....	152
17	DOLINA VAL DI FANES I JEZIORO LAGO DI LIMO.....	154
	Legenda ludu Fanes	161
18	DOLINA VAL TRAVENANZES	164
	Regionalny Park Przyrodniczy Dolomiti d'Ampezzo	171
19	PĘTLA WOKÓŁ COL ROSÀ.....	172
	Col Rosà - góra ducha rzeki Boite	175
20	MIĘDZY STARĄ LINIĄ KOLEJOWĄ A RZEKĄ BOITE.....	178
	Regole d'Ampezzo	181
21	PĘTLA WOKÓŁ SZCZYTÓW PUNTA FIAMES I PEZZORIES.....	184
	Sarna	191
22	ALPE DI FÓDARA VEDLA	192
	Kosodrzewina i sosna limba - roślinność płaskowyżów.....	197
23	SENNES I CRODA DEL BECCO	198
	Krasowienie	203
24	ALPE DI PRATO PIAZZA.....	204
	Fauna Dolomitów w rejonie Kotliny Ampezzo.....	209
25	VAL PADEÒN	210
	Łąki i pastwiska	215
26	FALORIA	216
	Wypiętrzenie Dolomitów.....	223
27	JEZIORO LAGO DI SORAPÌS.....	224
	Wysokogórskie jeziora.....	229
28	PĘTLA WOKÓŁ CIME DI MARCUÓIRA	230
	Rośliny trujące.....	235

MISURINA

29	PĘTLA WOKÓŁ PALE DI MISURINA	244
	Ruiny starego schroniska	249
30	PĘTLA WOKÓŁ JEZIORA LAGO DI MISURINA.....	250
	Legenda o Misurinie	253
31	MONTE PIANA.....	254
	Wojna pozycyjna.....	257
32	TRE CIME DI LAVAREDO OD POŁUDNIA.....	260
	Sztuka mimetyzmu na dużych wysokościach.....	265
33	PĘTLA WOKÓŁ TRE CIME DI LAVAREDO	266
	Dolomity UNESCO	273
34	PIAN DI CENGIA	276
	Sepp Innerkofler.....	283
35	CIADIN DEI TOCCI	284
	Cyrki lodowcowe	289
36	CADINI DI MISURINA OD POŁUDNIA	292
	Kwiatowa paleta barw.....	296

1

JEZIORO LAGO DI FEDÈRA

MIĘDZY CRODA DA LAGO A BECCO DI MEZZODÌ

DUGOŚĆ TRASY
8,4 km

CZAS PRZEJŚCIA
3:30 h

ŚREDNIO
TRUDNA

Panorama jeziora Lago di Fedèra, ze szczytem Becco di Mezzodì w tle, to typowy dla Cortiny „pocztówkowy” widok. Wystarczy ruszyć na szlak, aby przekonać się osobiście, z jakiego powodu miejsce to cieszy się tak wielką sławą. Jeziorko powstałe w wyniku oddziaływania lodowca i na skutek osuwisk, rozciąga się tuż pod wschodnimi ścianami Croda da Lago, w miejscu o szczególnych walorach przyrodniczych. Ciekawa jest bliska obecność głazu narzutowego przyniesionego przez przemierzający się lodowiec do kotliny, którą wydrążyły same masy lodowca. Becco di Mezzodi (Dziób Popołudnia) zawdzięcza swoją nazwę położeniu na południe od Cortiny, dzięki któremu pełnił funkcję swojego rodzaju naturalnego zegara słonecznego dla dawnych mieszkańców tych terenów. Wyjątkowo malownicza trasa, zwłaszcza jesienią, gdy rosnące w górnych partiach lasu, na łąkach oraz na brzegach jeziora modrzewie skrzą się intensywnymi żółtymi barwami igieł na swoich delikatnych gałęziach.

▼ Jezioro Lago di Fedèra i szczyt Becco di Mezzodi.

Kup książkę

GRUPA GÓRSKA:
Croda da Lago-Cernera

PUNKT WYJŚCIA:
Ponte di Rurcurto (1708 m)

NAJNIŻSZA WYSOKOŚĆ:
1691 m

NAJWYŻSZA WYSOKOŚĆ:
2046 m

PRZEWYŻSZENIE:
531 m

BAZA WYPADOWA:
Casòn di Formin, schronisko
Rifugio Croda da Lago

WODA:
tak (Casòn di Formin)

ZALECANY OKRES:
czerwiec–październik

NATĘŻENIE RUCHU:
duże

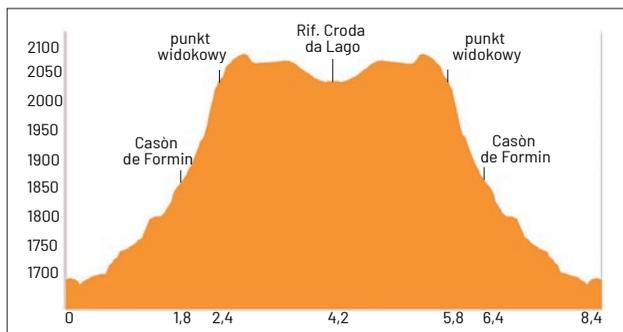

DLA RODZIN Z DZIEĆMI:
>6

DOJAZD I PARKING:
Miejsce startu znajduje się
w Ponte di Rurcurto, 4 km za przysiół-
kiem Pocòl, przy drodze, która z Cortiny
pnie się w kierunku przełęczy Passo
Giau. Mały parking na skraju jezdni.

Poleć książkę

TRASA

Z parkingu przy **moście Ponte di Rucurto** schodzimy kilkadziesiąt metrów, idąc szerokim szlakiem 437. Przechodzimy przez **mostek nad potokiem Rio Costeana**, następnie, to podchodząc, to schodząc wędrujemy w lesie mieszanym, wśród świerków i modrzewi. Sylwetka masywu Tofane, widok towarzyszący wędrującym niemal na całej trasie, zarysowuje się już

na samym początku. Nieco później zaczyna się stopniowo wynurzać turnie grupy Cinque Torri. Przechodzimy po stromym drewnianym moście nad wąwozem Ru dei Loschi i docieramy na eksponowany grzbiet ze zbitego piargu z widokiem na otwierający się poniżej wąwóz Ru de Formin. Teraz szlak biegnie orograficznie po lewej stronie potoku, miejscami w nieco bardziej nachylnym terenie, prowadząc

▲ Casòn di Formin, doskonałe miejsce na relaksujący odpoczynek.

▲ W pobliżu schronisko Rifugio Croda da Lago (fot. Francesco Cappellari).

▲ Wspaniały widok na Cortinę i grupę Cristallo.

do kolejnego mostku, a następnie do skrzyżowania ze szlakiem biegnącym w kierunku doliny Valle di Formin oraz hali **Casòn de Formin** (sadzawka z wodą) latem pełnej jaskrów. Ok 40 min od miejsca startu.

Do tego miejsca możemy dotrzeć także alternatywną, nieco dłuższą trasą, startując z przysiółka Peziè de Parù (1506 m), który również znajduje się przy drodze w kierunku przełęczy Passo Giau, ale nieco powyżej Ponte di Rucurto. W tym przypadku idziemy za oznaczeniami szlaku 434 najpierw nieutwardzoną drogą, później ścieżką.

Z Casòn de Formin idziemy w lewo szerokim szlakiem 434, który wiedzie w bar-

dziej stromym terenie szerokimi serpentynami przez osuwisko, po czym wraca do lasu. Po ok. 15 min napotykamy niewielkie, ale niemożliwe do przeoczenia odejście ścieżki do **punktu widokowego**, skąd roztacza się widok na całą kotlinę Ampezzo i otaczające ją szczyty. W końcowej części trasy przecinamy przepiękną halę ze spektakularnym widokiem na Sorapis, przechodzimy przez bramkę (oddzielającą obszar pastwiska) i kontynuujemy wędrowkę do jeziora **Lago di Fedèra** (1:45 h od startu), gdzie przed naszymi oczami ukazuje się niesamowity widok na skalny filar Becco di Mezzodi (2603 m). Ten urokliwy zbiornik wodny posiada znaczące walory przyrodnicze. Jest miejscem występowania strzebli

▲ Becco di Mezzodi.

▲ Krystaliczne wody jeziora Lago di Fedèra.

potokowej (*Phoxinus phoxinus*) oraz licznych gatunków roślin, które latem kolorami ożywiają jego brzegi. Jezioro możemy okrążyć dzięki wygodnej ścieżce. Na południowym brzegu znajduje się schronisko **Rifugio Croda da Lago** imienia Gianniego Palmieriego.

WARIANTY

Dla mających więcej czasu warta polecenia jest wycieczka w kierunku

Becco di Mezzodi aż na przełęcz **Forcella Ambrizzola** (2277 m, patrz mapa trasy nr 2), do której można dotrzeć w ok. 40 minut, wędrując łatwym szlakiem 434. Dodatkowy wysiłek z pewnością wynagrodzi rozległa panorama roztaczająca się od kotliny, w której rozsiadła się Cortina, aż po Marmoladę, obejmując Sorapis, Antelao, Pelmo, Civette, Pale di San Martino oraz hale Mondeval. Powrót do schroniska zajmuje ok. 30 min.

HISTORIA SCHRONISKA CRODA DA LAGO

Schronisko Croda da Lago, pierwotnie Barbaria Hütte, zbudował w 1901 roku przewodnik alpejski Giovanni Barbaria „Zuchin” (1850–1939). Drewna na budowę oraz teren użyczyła gmina. Obiekt oficjalnie otwarto o godzinie 10.30 w poniedziałek, 2 września 1901 r. Jedną z obowiązujących zasad było reglamentowanie alkoholu pasterzom z pobliskiej hali Malga Federà. W 1905 roku schronisko sprzedano Sekcji DuÖAV Reichenberg. Ponownie otwarto je po renowacji 31 sierpnia 1905 r. jako Reichenbergerhütte pod kierownictwem Serafina Lacedellego „Finuco melo” (1875–1953). I wojna światowa spowodowała zamknięcie obiektu, który w 1920 roku w końcu przejęła Sekcja CAI z Cortiny. W 1923 roku, po przeprowadzeniu zakrojonych na szeroką skalę prac, powierzono schronisko małżeństwu Achille Toscaniemu i Vittorii Zardini, którzy byli jego gospodarzami przez ponad 23 lata. II wojna światowa przyniosła zajęcie obiektu przez Niemców oraz kolejne zniszczenia budynku. Schronisko ponownie otwarto po wojnie 8 kwietnia 1946 roku, a nowym gospodarzem został Marcello Siorpaes „da Sorabences”. Od 18 lipca 1948 roku patronem schroniska jest Gianni Palmieri, młody partyzant poległy w czasie wojny. Renato Siorpaes, syn Marcella, na przełomie lat 50. i 60. poszedł w ślady ojca i gospodarował schroniskiem do 1993 roku. Wówczas pieczę nad obiektem przejął przewodnik alpejski i członek słynnych „Wiewiórek” (Scoiattoli) – Alverà Modesto „Pazifico”, który do tej pory pełni rolę gospodarza wspólnie ze swoją żoną Moniką Molin i szóstką dzieci.

▲ Schronisko Croda da Lago oraz szczyt Sorapis.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

Kup książkę

Poleć książkę

Oceń książkę

Księgarnia internetowa

Lubię to!
Nasza społeczność

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Rejony Cortiny d'Ampezzo, zarówno ze względu na relatywnie wygodny dojazd, jak i ich magnetyzm, należą do moich ulubionych miejsc. Straciłem już rachubę, ile podeszew butów zużyłem, wędrując po Dolomitach. A jednak zdumienie, jakie wzbudzają we mnie te góry, nigdy nie słabnie, jak gdyby owe znane mi już sylwetki mogły cyklicznie generować nową ciekawość i energię do działania. Przewodnik powstawał z takim założeniem, że będzie narzędziem dostępnym dla wszystkich, podobnie jak proponowane trasy. Zatem mój wybór, który tu przedstawiam, w zasadzie nie obejmuje dróg ubezpieczonych, ferrat i tras szczególnie wymagających, za to dostarcza pomysłów na całodzienne wycieczki o średnim i niskim stopniu trudności, z uwzględnieniem potrzeb rodzin z dziećmi.

Denis Perilli

Denis Perilli przywyczał nas do książek o nietuzinkowym charakterze i treści. Proponowane w tym przewodniku trasy następują po sobie według logicznego porządku, który nie opiera się wyłącznie na trudności technicznej, zamysł bowiem jest zupełnie inny: potrzeba dogłębnego poznania danego miejsca, góry lub obszaru i doświadczenia ich wyjątkowości. Zaopatrzone w skrupulatne opisy, dostarczają szczegółowych informacji o tym, co zobaczymy, w myśl założenia, że wyprawa w góry powinna mieć charakter nieśpiesznej i świadomej podróży. Zatrzymanie się, aby dostrzec to, co nas otacza, posiadanie właściwych narzędzi pozwalających rozróżnić elementy natury składające się na krajobraz, jaki mamy przed oczami, takie właśnie są finalne cele tego przewodnika, aby wycieczka w góry stała się doświadczeniem, które na długo pozostanie w pamięci.

Simone Papuzzi, CAI Veneto

36 TRAS

HIKINGOWYCH

JEZIORO LAGO DI FEDERA / PĘTLA WOKÓŁ CRODA DA LAGO / PĘTLA WOKÓŁ LASTOI DE FORMIN / KOTLINA MONDEVAL / MONTE CENERA / NUVOLAU / CINQUE TORRI I PĘTLA WOKÓŁ AVERAI / PĘTLA WOKÓŁ CINQUE TORRI / PĘTLA WOKÓŁ SASS DE STRIA / PĘTLA WOKÓŁ SETTSASS / ALPE DI SOTECORDES / VALON DE TOFANA / PĘTLA WOKÓŁ TOFANA DI ROSES / PĘTLA WOKÓŁ COL DEL BOS / PĘTLA WOKÓŁ GRAN LAGAZUOL / WODOSPADY CASCADE DI FANES / DOLINA VAL DI FANES I JEZIORO LAGO DI LIMO / DOLINA VAL TRAVENANZES / PĘTLA WOKÓŁ COL ROSA / MIĘDZY STARĄ LINIĄ KOLEJOWĄ A RZEKĄ BOITE / PĘTLA WOKÓŁ SZCZYTÓW PUNTA FIAMES I PEZZORLES / ALPE DI FODARA VELLA / SEMNES I CRODA DEL BECCO / ALPE DI PRATO PIAZZA / VAL PODEFIN / FALORIA / JEZIORO LAGO DI SORAPIS / PĘTLA WOKÓŁ CIME DI MARCUÓRA / PĘTLA WOKÓŁ PALE DI MISURINA / PĘTLA WOKÓŁ JEZIORA LAGO DI MISURINA / MONTE PIANA / TRE CIME DI LAVAREDO OD POŁUDNIA / PĘTLA WOKÓŁ TRE CIME DI LAVAREDO / PLAN DI CENIGIA / CADINI DEL TOCCI / CADINI DI MISURINA OD POŁUDNIA

Cena 89,00 zł

ISBN 978-83-283-6982-5
9 788328 369825

ebook dostępny na
ebookpoint

 Bezdroża

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane:
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

 Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>